

ученик, който сплотява младежите около себе си със знания, ораторски талант и горещ патриотизъм<sup>13</sup>. Сбирките на това дружество /ученическо/ са читалнята, в квартирата на Никола Първанов, в дома на Магдалина Станкович, там където живее Петър Бонев - съпричастен с разнообразните му културно-просветни изяви.

Свободолюбивите идеи на Раковски сред младежите и в частност сред ученическото дружество, са насочени и против католическата пропаганда провеждана през месец октомври 1860 г. в Белград от Васил Чолаков. Агитацията му е насочена за привличане на младежи и заминаването им да учат в Западноевропейски училища с обещание за осигурена стипендия. Агитацията на Чолаков прелива търпението на Петър Бонев и заедно с Никола Първанов и Стефан поп Филипов му нанасят побой.<sup>14</sup>

При образуването следствие - директорът на гимназията Джордже Милетич отказал да накаже тримата провинили се свои възпитаници под предлог, "че няма достатъчно доказателства". Според изследователите на този период Вера Бойчева и Джордже Игнатович инициативата за побоя е организирана и проведена под прякото ръководство на Раковски и със знанието на сръбските управляващи среди. Участието на Петър Бонев говори за приобщеността му към поривите, чувствата и стремежите на българите в емиграция.

Подготвяйки се за участието си в Първа българска легия Петър Бонев има контакти с целия ни емигрантски елит, начело с Раковски, дядо Ильо Марков, Васил Левски, с редица български издатели и книговезци, с които е в сърдечни отношения. При тези взаимоотношения не всичко е в нормални ритми. В своя жалба Петър Бонев и Стефан поп Филипов от 11 септември 1858 г.<sup>15</sup> засвидетелствуват некоректното отношение на единия от ортаците на книгоиздателя Данов - Нягол Богачевски, по-точно невъзможността му да изпълни сключената между Данов и учениците Бонев и Филипов менителница. В резултат двамата прекъсват образованието си за една година. Изпълнен с доброта и сърдечност Петър Бонев се среща в началото със забравения стар и болен издател хаджи Найденов. "На прощаване стария издател, предусещайки приближаващата смърт, споделя болката си, че ще остави костите си далеч от родния дом"<sup>16</sup> Разнообразен и наситен емигрантски живот има Петър Бонев; среда и контакти, които го оформят в зряла личност, способна да влияе и изгражда. След срещата със стария издател носталгичните чувства към родното огнище се засилват. Вероятно това е продиктувало и решението му да поеме за своята Перушица след изгонването на legionerите от Белград и завършването на шести клас на гимназията.

От 1863 г. П. Бонев е учител в някогашното си училище в Перушица, с известни прекъсвания и в Канлъкавашкото училище /Чиксалън/ в Пазарджик до края на дните си на 30 април 1876 г. Всеотдаен, прям и сърцат той донася новия полъх на времето и стремежите за свобода. Обучавайки децата, той е даскал на всички и във всичко и с това спечелва обичта почти на цялото село. С право може да се каже, "че е душата на всяко начинание"<sup>18</sup>. Петър Бонев е основателят на читалището в Перушица и в Пазарджик поставя възрожденската пиеса "Геновева". В читалището пристигат бъл-